

Høringsnotat vedrørende bekendtgørelse om efterforskning og indvinding af råstoffer fra søterritoriet og kontinentalsoklen

Udkast til bekendtgørelse om efterforskning og indvinding af råstoffer fra søterritoriet og kontinentalsoklen og miljøvurdering af bekendtgørelsen efter lov om miljøvurdering af planer og programmer (SMV) har været i høring fra den 21. marts til den 16. maj 2017.

Der er modtaget i alt 9 høringssvar.

Følgende har afgivet bemærkninger til udkastet til bekendtgørelse:

Foreningen for Skånsomt Kystfiskeri, Länsstyrelsen Skåne, Rohde Nielsen A/S og WWF Verdensnaturfonden.

Følgende høringsparter har oplyst, at de ingen bemærkninger har til udkastet til bekendtgørelse:

Erhvervsstyrelsen, Danske Råstoffer, Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, Ole Askehave A/S Konsulentfirma og Søfartsstyrelsen.

Høringsnotatet gennemgår de væsentligste kommentarer. Miljøstyrelsens bemærkninger hertil er anført med kursivt. Høringssvarene er kun gengivet i hovedtræk. For detaljerede oplysninger om svarenes indhold henvises der til de fremsendte høringssvar, som kan ses på Høringsportalen.

Ud over de ændringer, der er nævnt i dette notat, er der foretaget mindre ændringer og præciseringer, herunder lovtekniske rettelser.

Rohde Nielsen A/S anfører, at bekendtgørelsen ikke må fordyre indvindingsvirksomhedernes omkostninger til efterforskning og miljøscreening og henviser i den forbindelse til krav om, at ansøgeren skal indsende prøver til myndighederne af gennemførte borer, jf. bilag 2, III (2), samt til kravene til ansøgers miljøvurdering i § 8, stk. 3, nr. 10, og § 11. Rohde Nielsen A/S mener, at dette vil fordyre indvindingsvirksomhedernes omkostninger ved at få udlagt områder og dermed begrænse udlægningen.

Miljøstyrelsen skal hertil anføre, at de nævnte krav ikke er nye.

Kravet om at indsende prøver af de gennemborede lag til GEUS fremgår af råstoflovens § 28 og den nærmere fremgangsmåde er specificeret i den gældende bekendtgørelse. I forhold til den gældende bekendtgørelse er der i udkast til revideret bekendtgørelse foretaget nogle præciseringer og omformuleringer, men der stilles ikke nye krav.

Bekendtgørelsens krav til miljøvurderingen er heller ikke ændret. Den tekst, der i den reviderede bekendtgørelse er tilføjet i § 8, stk. 3, nr. 10, om screening af indvinding, der ikke er obligatorisk VVM-pligtig, står i den gældende bekendtgørelse i § 12, stk. 1, og er blot flyttet for at gøre opbygningen af bekendtgørelsen mere logisk. Ændringerne vil derfor ikke medføre forøgede omkostninger for virksomhederne.

Rohde Nielsen A/S mener ikke, at der er hjemmel til de foreslåede regler om mulighed for at søge om en større tilladt mængde i et auktionsområde, end der blev budt på auktionen, og mener derfor, at de bør udgå. Hvis de alligevel gennemføres, bør muligheden gælde for alle auktionsområder, ikke kun for dem, der bygger på auktioner afholdt efter 1. juli 2015, hvor den nye auktionsordning blev indført.

Miljøstyrelsen har fortolket de hidtil gældende regler sådan, at der ikke er noget der hindrer, at der kan gives tilladelse til en større mængde end den pågældende bød - enten fra starten eller senere i den pågældende vindere-eneretsperiode. Dette gælder både auktioner før og efter 1. juli 2015. Hidtil har kun muligheden for at nedsætte mængden været omtalt, hvilket skyldes, at mængden er et af kriterierne for, hvem der vinder auktionen, og hvis der kun havde været budt en mindre mængde, kunne det have påvirket resultatet af auktionen. Desuden forpligter auktionsbuddet den pågældende til at indvinde (og betale for) en hvis procentdel af den budte mængde. Det er derfor nødvendigt, at der er snævre grænser for, hvornår der kan gives tilladelse til en mindre mængde. De samme hensyn gør sig ikke gældende i forhold til en større mængde.

Miljøstyrelsen har foreslået udtrykkelige bestemmelser om tilladelse til en højere mængde, end det auktionsvinderen bød på auktionen, da der i branchen har været tvivl om, hvorvidt det er muligt at få en sådan tilladelse. Denne tvivl kan særlig opstå pga. den udtrykkelige regulering af mulighederne for at få indskrænket mængden, som er indsat i bekendtgørelsen fra 2015. En sådan regulering fandtes ikke i de tidligere auktionsregler. Miljøstyrelsen finder derfor ikke, at der er behov for en udtrykkelig regel om, at adgangen også gælder i forhold til auktionsområder, der reguleres af de tidligere auktionsregler.

Länsstyrelsen Skåne finder, at bekendtgørelsen er positiv for miljøet, da den stiller krav til efterforskning og miljøkonsekvensvurdering, og da den fastsætter krav til miljøhensyn og kontrol med indvinding. Länsstyrelsen finder videre, at den medfølgende miljøvurdering af bekendtgørelsen er pædagogisk formuleret, udførlig og værdifuld.

Foreningen for Skånsomt Kystfiskeri anfører overordnet, at kystfiskerne oplever problemer med sandsugning, både under indvinding og efterfølgende, og dårlig kommunikation mellem fiskere og indvindere. Det er ikke umuligt, at fiskeri og sand- og grusindvinding kan sameksistere, men der er brug for andre rammer. Foreningen henviser bl.a. til forsigtighedsprincippet, således at manglende viden om fisk og fiskeriinteresser ikke bør føre til tilladelse, og anfører, at myndigheder og rådgivningsfirmaer generelt undervurderer de negative effekter af råstofindvinding på biodiversitet, fisk og havets økosystem. Foreningen finder desuden, at yderligere indvinding i de fællesområder, der er åbnet på baggrund af mangelfulde data, bør forudsætte nye miljøundersøgelser.

WWF Verdensnaturfonden finder overordnet, at der er punkter, hvor bekendtgørelsen ikke lever op til almindelig biologisk faglighed og til de krav, der er fastlagt i havstrategiloven. Desuden tages der ikke tilstrækkelig hensyn til fiskeriet.

Vedrørende ansøgning om tilladelse til efterforskning af råstoffer, finder WWF Verdensnaturfonden og Foreningen for Skånsomt Kystfiskeri, at der bør indgå en vurdering af efterforskningens, herunder seismiske undersøgelser, påvirkning af fiskebestande og fiskeri.

Vedrørende kravene til miljøundersøgelser og -vurdering i forbindelse med ansøgning om indvindingstilladelse anfører WWF Verdensnaturfonden og Foreningen for Skånsomt Kystfiskeri, at kravene til kortlægning af bundfaunaen og af habitat-, gyde- og opvækstområder for fisk bør skærpes, herunder med krav om HAPS-prøver og inddragelse af lokal viden, fiskeriorganisationernes viden, litteratur og forskeres viden vedr. udbredelsen af fisk og bundsamfund. WWF Verdensnaturfonden og Foreningen for Skånsomt Kystfiskeri finder, at det ikke bør være op til ansøger at vurdere, om habitat-gyde- og opvækstområder for fisk - og andre parametre - er væsentlige. Foreningen for Skånsomt Kystfiskeri ønsker desuden, at konksnegle, hummer og krabber også indgår, og at der udarbejdes en liste over habitat-, gyde- og opvækstområder.

WWF Verdensnaturfonden og Foreningen for Skånsomt Kystfiskeri anfører desuden, at kravene til vurderingen i forhold til havstrategidirektivet, særlig dettes deskriptor 6 om havbundens integritet, bør tydeliggøres, og henviser til miljømålet om at den samlede menneskeskabte påvirkning af havbundens integritet er stabil eller faldende. Foreningen for Skånsomt Kystfiskeri anfører, at HELCOM's vurderinger af Østersøens tilstand bør inddrages og henviser også til deskriptor 11 (støj). Foreningen anfører tillige, at det bør vurderes, om ændret sedimentsammensætning kan føre til ændrede muligheder for fisk eller ændrede iltforhold.

Vedrørende VVM finder Foreningen for Skånsomt Kystfiskeri, at langt de fleste råstofindvindingsprojekter bør screenes VVM-pligtige, og at de kumulative effekter har været negligeret, ligesom der ikke lægges tilstrækkelig vægt på, at sand og grus ikke er en fornybar resurse, og at sandsugning, særlig i Øresund, kan have grænseoverskridende karakter.

Foreningen for Skånsomt Kystfiskeri og WWF Verdensnaturfonden anfører, at fiskere oplever problemer med tabte/ødelagte redskaber pga., at sandsugerne sejler fiskeredskaber ned, hvilket medfører udgifter.

Foreningen for Skånsomt Kystfiskeri ønsker desuden, at der på styrelsens hjemmeside offentliggøres oplysning om, hvilke firmaer og skibe der har tilladelser til at indvinde i områderne, og at kravene til indberetning om indvinding skærpes. Foreningen mener endelig, at sand og grus, der indvindes i de danske havområder, skal bruges til danske byggerier, og at vederlaget for råstofindvinding på havet bør bruges på at genoprette naturen. Foreningen understreger, at de ønsker at blive hørt om ansøgninger.

Miljøstyrelsen vurderer ikke, at der findes tilstrækkeligt konkret vidensgrundlag, der peger på, at de efterforskningsmetoder, der anvendes i forbindelse med råstofefterforskning, herunder seismiske undersøgelser med den styrke, der anvendes til råstofefterforskning, og bundprøver, normalt kan have nogen væsentlig eller varig effekt på fiskebestandene, herunder på fiskeyngel eller gydesucces, eller på fiskeri - særlig ikke, da en efterforskning normalt kun omfatter mindre områder og strækker sig over ganske få dage. Miljøstyrelsen finder det derfor ikke nødvendigt, at ansøger laver en vurdering af virkningen på fiskebestande og fiskeri. Ansøgninger om og anmeldelse af efterforskning sendes desuden i høring hos bl.a. Landbrugs- og Fiskeristyrelsen, som er sektormyndighed for fiskeri, og som kan gøre opmærksom på det, hvis der helt undtagelsesvis kan være problemer i forhold til fisk eller fiskeri forbundet med at gennemføre efterforskningen.

Miljøstyrelsen er ikke enig i, at effekterne af råstofindvinding generelt undervurderes. Råstofindvinding påvirker selvsagt miljøet, idet der fjernes sediment fra havbunden, men de undersøgelser, der er foretaget i danske farvande har hidtil vist, at der ikke er målbare effekter længere væk fra indvindingsområdet end få hundrede meter og i mange tilfælde kun i selve

indvindingsområdet. Undersøgelserne tyder endvidere på, at bunddyr m.v. hurtigt genindvandrer, når indvindingen ophører, hvis bundforhold m.v. er egnede.

Vedrørende fællesområder bemærkes, at bekendtgørelsens krav til miljøundersøgelser og miljøvurdering er de samme som for andre områder, når der ønskes udlagt yderligere mængder. Nye tilladelsesindehavere kan således få del i den allerede udlagte mængde uden at foretage miljøundersøgelser m.v., men kan ikke søge om udvidelse af mængde eller område uden miljøundersøgelser og miljøvurdering. Der er ikke hjemmel i råstofloven til at tilbagekalde de eksisterende tilladelser, medmindre betingelserne i lovens § 24 er opfyldt. Dette kan ikke ændres i bekendtgørelsen. De områder, som i sin tid er blevet videreført uden at der er foretaget feltundersøgelser af miljøet, er områder, hvor der har været råstofindvinding i mange år. De tilladte mængder, herunder årlige lofter, sikrer, at indvindingen ikke kan blive intensiveret i forhold til, hvad der tidligere har været tilfældet, uden at der foretages miljøundersøgelser.

Der er allerede i den gældende bekendtgørelse stillet krav om, at miljøvurderingen skal indeholde vurdering af ændring af dybden og overfladesedimenttypen og en vurdering af, om ændringerne vil medføre en væsentlig ændring af, hvilke biologiske samfund der vil kunne etableres. Dette omfatter også fisk (herunder tobis), og også påvirkning som følge af ændringer af iltholdene. Dette vurderer Miljøstyrelsen er tilstrækkeligt. Miljøstyrelsen finder ikke grundlag for at stille generelt krav om bundfaunaundersøgelser/HAPS-prøver i forbindelse med de miljøundersøgelser, der skal ligge til grund for en indvindingsansøgning. Dette er blevet drøftet i følgegruppen for miljøundersøgelser m.v. forud for revisionen af bekendtgørelsen i 2015, hvor der ikke var støtte til kravet. Undersøgelse af bundfaunaen er meget bekostelig, og bl.a. Aarhus Universitet (DCE) har anført, at det vil være svært at opnå et tidsmæssigt og arealmæssigt dækkende resultat, da der er stor naturlig variation, og resultaterne derfor ikke vil være entydige. Miljøstyrelsen vurderer derfor ikke, at det vil være proportionalt at stille krav herom, medmindre der foreligger helt særlige omstændigheder i den konkrete sag.

Tilsvarende vurderer Miljøstyrelsen, at der ikke bør stilles krav om fiskeundersøgelser. For at tage højde for den naturlige variation tidsmæssigt og arealmæssigt ville undersøgelserne skulle være så omfattende og langvarige, at det - medmindre der foreligger helt særlige omstændigheder - ikke vil være proportionalt at stille krav herom i forbindelse med en tilladelse til råstofindvinding. Miljøstyrelsen finder derfor, at vurderingen af fisk og fiskeriinteresser i området og råstofindvindings påvirkning heraf må bygge på eksisterende, tilgængelig viden og på vurdering af konsekvenserne af de ændringer af substrat- og dybdeforhold, som råstofindvindingen medfører, hvilket allerede følger af den gældende bekendtgørelse, idet konsekvenserne for flora og fauna i det hele taget og for fiskeri og andre interesser skal vurderes. Dette omfatter også fiskeri efter andet end fisk, i det omfang der er oplysninger herom. Det fremgår også allerede, at der skal udarbejdes kort over bl.a. plante- og dyresamfund og fiskeriinteresser.

"Tilgængelige oplysninger" om bl.a. fisk og fiskeriinteresser omfatter alle eksisterende oplysninger, som med rimelighed kan fremskaffes. Miljøstyrelsen vil i samarbejde med Landbrugs- og Fiskeristyrelsen og de relevante organisationer udarbejde vejledningsmateriale, om hvordan disse interesser bør belyses i miljøvurderingerne.

Miljøstyrelsen finder, at det er nødvendigt at miljøvurderingerne skal indeholde vurdering af, om indvindingens miljøpåvirkninger er væsentlige, herunder om fiskehabitater m.v., som kan blive påvirket, er væsentlige. Hvis alle virkninger - væsentlige som uvæsentlige - blev angivet, ville vurderingerne ikke være egnede som grundlag for stillingtagen til ansøgningerne. Dette svarer også

til kravene til VVM-miljøkonsekvensvurderinger. Det er klart, at det skal fremgå af miljøvurderingerne, hvordan vurderingerne er foretaget.

Miljøstyrelsen finder indtil videre ikke anledning til at præcisere, hvordan vurderingerne i forhold til havstrategidirektivet skal foretages. De nugældende miljømål har en meget overordnet karakter, f.eks. gælder miljømålet for havbundens integritet for den samlede påvirkning af den danske havbund, hvor trawlfiskeri står for påvirkningen af langt det største areal. Der er således ikke noget mål for det areal, der er påvirket af råstofindvinding isoleret set. Derfor vil havstrategiens miljømål ofte være uden afgørende betydning i konkrete sager om råstofindvinding. HELCOM's rapporter er overordnede og gælder hele Østersøen, og de er ikke nødvendigvis relevante for konkrete ansøgninger om råstofindvinding på et meget begrænset areal.

Miljøstyrelsen finder ikke, at det vil være hensigtsmæssigt at nævne enkelte typer af virkninger, hvor kumulative effekter skal vurderes, herunder virkningerne på fiskeri, da bestemmelsen er generel, og der ikke er grund til at fremhæve visse virkninger frem for andre. Dette kunne også give anledning til modsætningsslutninger i forhold til det, der ikke nævnes.

Bekendtgørelsen regulerer ikke kriterierne for VVM-pligt, idet dette reguleres af lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM).

Bekendtgørelsen regulerer heller ikke spørgsmålet om erstatning for ødelagte redskaber, idet dette reguleres af fiskeriloven. Ifølge denne lov har fiskeren krav på erstatning fra rederen, hvis et fartøj forvolder skade på lovligt udsatte og forsvarligt afmærkede redskaber, medmindre det godtgøres, at skaden ikke kunne være afværget ved sædvanlig agtpågivenhed.

I forhold til offentliggørelse af oplysning om, hvilke firmaer der har tilladelse i de enkelte områder, og med hvilke skibe, har Miljøstyrelsen har noteret sig ønsket og vil overveje det nærmere, men finder ikke, at dette er et emne, der skal reguleres i bekendtgørelsen.

Miljøstyrelsen finder ikke anledning til at ændre på kravene til indberetning på nuværende tidspunkt. Der er hjemmel til at pålægge hyppigere indberetning, f.eks. hvis mængden i fællesområder er tæt på at være opbrugt. På længere sigt overvejes det at indføre et system til løbende digital indberetning af indvundne mængder, hvilket ville kunne effektivisere tilsynet og gøre det lettere for såvel indvindere som myndigheder at følge med i tilbageværende mængder i områderne.

Danmark både importerer og eksporterer råstoffer, og Miljøstyrelsen vurderer ikke, at der er grund til at overveje at begrænse eller forbyde eksport af råstoffer fra havet. Overvejelser om et forbud mod eksport af råstoffer indvundet på havet ville desuden rejse en række spørgsmål af både juridisk og økonomisk karakter, som styrelsen ikke finder, at der er anledning til at afklare i forbindelse med denne bekendtgørelse.

Vederlagsprovenuet for råstofindvinding på havet er ikke øremærket til råstofformål, men indgår i statskassen. I forbindelse med indførelse af vederlaget og ændring af reglerne for råstofindvinding på havet pr. 1. januar 2010 blev det i bemærkningerne til lovforslaget anført, at de øgede statslige udgifter på ca. 10 mio. kr. til bl.a. kortlægning og administration af ordningen ville blive finansieret af vederlagsprovenuet. Der er således ikke mulighed for at anvende vederlagsprovenuet til naturgenopretning.

Foreningen for Skånsomt Kystfiskeri er på Miljøstyrelsens høringsliste for råstofindvindings-ansøgninger på havet.